

ይህ ነው እስልምና ማለት

ምስጋና ሁሉ በተከበረው መጽሐፍ

{ وَمَنْ سَلِنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا }

ለአለው ለዐለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። ትርጉሙም (እርሱ መልካም ሠሪ ሾኖ ፊቱን ለአላህ ከሰጠና የኢብራሂምንም መንገድ ቀጥተኛ ሲሾን ከተከተለ ሰው ይበልጥ ሃይማኖቱ ያማረ ማን ነው አላህም ኢብራሂምን ፍጹም ወዳጅ አድርጎ ያዘው።) ማለት ነው።

ብቸኛ ከሆነው ለሱም አጋሪ ከለለው አላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ እንደሌለ እመስክራለሁ። እንዲሁም ሰይዲና ሙሐመድም የሱ ባሪያና መልእክተኛ በመሆናቸውም እመስክራለሁ። ጌታዬ ሆይ! በርሳቸው፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በባልደረቦቻቸውና አስከ እለተ ቂያማ ድረስ በመልካም ምግባር በተከተሏቸው ምእምናን እዝነትህን፣ ሰላምህንና በረከትህን አውርድ።

ከዚህም በመቀጠል፡

እውነተኛ እስልምና ማለት ለአላህ (ዐ.ወ.) ሙሉ በሙሉ እጅ መስጠት ለሱ መታዘዝና መገዛት ነው። እንዲሁም እስልምና ማለት የአላህ መልክተኛ ሰይዲና ሙሐመድን (ሶ.ዐ.ወ.) መውደድ፣ መከተልና አሳቸውንም አርአያ ማድረግ ነው። አሁንም እስልምና ማለት መልካም ምግባር፣ ለሱ መጋዛት፣ ለሱም ራስን ዝቅ ማድረግ፣ መንፈስ መልካም መሆን፣ ከሁሉም ሰዎች ጋር የአለው እንቅስቃሴ ፈካ ባለ ፊት መሆን፣ እዝነትና ርህራሄ ማሳየት፣ አለመን መገንባትና ማነጽ፣ ስልጣኔና ልማትን ማስፋፋት ነው። እስልምና ተከታዮቹ በርጋታም ሆነ በእንቅስቃሴ እንዲሁም በመላ ሥራዎቻቸው ጎልቶ የሚታይ የሕይወት ስርአት ነው።

የእስልምና እምነት ነገሮችን እንድናሻሻልና እንዲናድስ፣ ለዚህች ዓለምም ሆነ ለመጭው ዓለም የሚጠቅም ልማትን እንዲናከናውን የሚያዝ እንጂ በሃይማኖት ስም እንድናፈርስ የሚያዝ ሃማኖት አይደለም። እምነቱ ርህራሄ፣ ሰላምና ጸጥታ እንድሁም ሰላም በመላ የዓለማችን ክፍል እንዲሰፍን የሚሰብክ እምነት ነው። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ .

ትርጉሙም ((ሙሐመድ ሆይ!) ለዓለማትም እዝነት አድርገን እንጅ አልላክንህም።)

ማለት ነው።

በጅብሪል (ዐ.ሰ.) ሐዲስ የሰፈሩትን የእስልምና ማእዘናት የሚመራመር ሰው እነዚህ ማእዘናት ቅን የሆነን ሰው በመገንባት ታላቅ ሚና ያላቸው መሆኑን በትክክል ሊገነዘብ ይችላል። ጅብሪል ከአለታት አንድ ቀን ወደነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) በመምጣት (ሙሐመድ ሆይ! እስኪ ስለእስልምና ንገረኛ በማለት ጠየቀ። እሳቸውም (እስልምና ብሎ ማለት ከአላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ የለም እንድሁም ሙሐመድ የአላህ መልክተኛ ነው ብለህ መመስከርህ፣ ስግደትን ደንቡን ጠብቀህ ማድረስህ፣ ዘካን መስጠትህ፣ ረመዳንን የምትጾም መሆንህና ወደሱም ለመድረስ የምትችል ከሆነ የሐጅን ሥራ ማከናወኑ ነው) አሉ።

አንድ ሰው አላህ አጋር የሌለው ብቸኛ ፈጣሪ መሆኑንና ሰይዲና ሙሐመድ የሱ ባሪያና መልክተኛ መሆናቸውን ሲገነዘብ ለአላህ በመታዘዝና እሱ መላ ተግባራቱን የሚቆጣጠር መሆኑን በእርግጠኝነት እምኖ ትእዛዙን ይፈጽማል። ከከለከለውም ነገር አጥብቆ ይርቃል ወሰን ከመተላለፍም ይታቀባል። የታዘዘውን ነገር ከመፈጸም አይባዝንም። እንድሁም የሱ ያልሆነን መብት ለማግኘት አይሞክርም። ይህ ምእምን ነብያችንን (ሶ.ዐ.ወ.) መከተሉን ለማሳመር ይጣጣራል። እሳቸው ያደርጉ አንደነበረውም ከሰዎች ጋር ያለው ግንኙነት በርህራሄ፣ በእዝነት፣ ራስን ዝቅ በማድረግና በለዘብተኝነት የታነጸ ለማድረግ ጥረት ያደርጋል።

ከእስልምና ማእዘናት ዋናው የሆነው ስግደት ከአጸያፊና ከተጠላ ነግር በመከላከልና በአላህ መንገድ ቀጥ ብሎ እንዲጸና በማድረግ ለአላህ ባሪያ ያለው ጥቅም እጅጉን ከፍተኛ ነው። ያን ጊዜም ማንኛውም ሙስሊም በራሱ መንፈስም ሆነ በማህበረሰቡ መካከል በሰላም ይኖራል። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

اَتْلُوْا مَا اُوْحِيَ اِلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلَاةَ اِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ .

ትርጉሙም (ከመጽሐፍ ወደ አንተ የተወረደውን አንብብ። ሶላትንም ደንቡን ጠብቀህ ስገድ። ሶላት ከመጥፎና ከሚጠላ ነገር ሁሉ ትከለክላለችና፡ ፡ አላህንም ማውሳት ከሁሉ ነገር በላጭ ነው፤ አላህም የምትሠሩትን ሁሉ ያውቃል።) ማለት ነው።

ዘካንም መስጠት ከእምነትና ከሰብአዊነት አንጻር ያለው ፋይዳ በጣሙን ከፍተኛ ነው። እሱ መንፍስን በቁሳቁስ ያለመጠን ከመተሳሰር ያድናል። በዚህም አንድ ሰው ገንዘብ ወደአንድ ነገር መድረሻ መሳሪያ እንጅ እሱ ራሱ መዳረሻ አለመሆኑን ይገነዘባል። ዘካን መስጠት ወደትብብር፣ መተዘዘንና የሌሎችን ስሜት ወደመገንዘብ የሚያደርስ በር ነው። እውነተኛ ሙስሊም ማህበረሰብ ራሰውዳድነትም ሆነ አሉታዊነት የለበትም። ይህን ማለትም ሃይማኖታችን የስጦታ፣ የቸሮታ፣ የመስዋእትነት፣ የመበዠት፣ ሰዎችን ከራስ የማስቀደም ሃማኖት ሲሆን ለኔ ብቻ ማለትን፣ ግበጋባነትንና ስስታምነትን አጥብቆ ይዋጋል። ምእምን ገራገር፣ ቸርና ለጋስ ሊሆን ይገባል። አላህ (ሱ.ወ.) አንሷሮችን ሲያመስግናቸው እንድህ ብሏል፡

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيْمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنًا نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُطَّحُّونَ .

ትርጉሙም (እነዚያም ከበሬታቸው አገሪቱን መኖሪያ ያደረጉት እምነትንም የለመዱት ወደእነርሱ የተሰደዱትን ሰዎች ይወዳሉ። (ስደተኞቹ) ከተሰጡትም ነገር በልቦቻቸው ውስጥ ቅሬታን አያገኙም። በእነርሱ ላይ ችግር ቢኖርባቸውም በነፍሶቻቸው ላይ ሌላውን ይመርጣሉ። የነፍሱንም ንፍገት የሚጠበቅ ሰው እነዚያ እነሱ ምኞታቸውን አግኚዎች ናቸው።) ማለት ነው።

ፆምም እንደዘለሁ የሙስሊምን መልካም ምግባር በማስተካከል የሚጫወተው ሚና ከፍተኛ ነው። መልካም ምግባሩ ሲስተካከል አላህ (ዐ.ወ.) ዘውትር የሚሰራውን ሁሉለ የሚቆጣጠር መሆኑን ባለመዘንጋት መንፈሱን በትእግስተና መከራን በመቻል ይገራታል። አላህን ከሚያስቆጣ ነገርም ከፍ እንዲትል ያደርጋታል። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ይላሉ፡ (ፆም ጠባቂ ነው። አንዳችሁ ፆም በሚይዝበት ቀን ጽያፍ ቃል አይናገር ድምጹንም ከፍ አያድርግ አንድ ሰው ቢሳደበው ወይም ሊታገለው ቢመጣ

እኔ ያም የያዘኩ ሰው ነኝ ይበል) እንድሁም በሌላ ሐዲስ እንድህ ብለዋል፡
(የሀሰት ቃልንና በሀሰት መሥራትን ያልተወ ሰው ለአላህ የሱ ምግብና
መጠት መተው አያስፈልገውም፡፡)

ሐጅ ሥራውን ከማከናወኑ በፊት፣ በሚያከናውንበት ወቅትና ከፈጸመውም
በኋላ የስነ ምግባርና የስርአት ግዴታን መወጣት የሚጠይቅ ታላቅ ዒባዳ
ነው፡፡ አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

{ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ
فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّوَىٰ وَاتَّقُوا
بِأُولِي الْأَلْبَابِ }

ትርጉሙም (ሐጅ (ጊዜያቱ) የታወቁ ወሮች ናቸው፡፡ በእነርሱም ውስጥ
ሐጅን (እንዲሠራ) ነፍሱን ያስገደደ ሰው በሐጅ ውስጥ ሴትን መገናኘት
ማመጽም ክርክርም የለም፡፡ ከበጎም ሥራ የምትሠሩትን ሁሉ አላህ
ያውቀዋል፡፡ ተሰነቁም፤ ከስንቅም ሁሉ በላጩ ጥንቃቄ (አላህን መፍራት)
ነው፡፡ የአእምሮዎችም ባለቤቶች ሆይ! ፍሩኝ፡፡) ማት ነው፡፡

(ከርሳቸው አላህ ይውደድና) አቡ ሁረይራህ እንድህ ይላሉ፡ እኔ የአላህ
መልክተኛ እንድህ ሲሉ ሰምቻለሁ፡ (ሴትን ከመገናኘትና ከአመጽ ነፃ በሆነ
መልኩ ሐጅን ያከናወነ ሰው እናቱ አንደወለደችበት ቀን (ንጹህ) ሆኖ
ይመለሳል፡፡) በዚህ መልኩ ሁሉም የእስልምና ማእዘናት በማህበረሰቡ ደግን
ነግር፣ ሰላምንና ደህንነትን በማስፈን ረገድ ስፊ አስተዋጽኦ አላቸው፡፡

ቀጥተኛውን ሃይማኖታችንን ጠለቅ ብሎ የሚመራመር ሰው የመልካም
ምግባር ሃይማኖትና ተልእኮውም ይህን መልካም ምግባር የተሟላ ማድረግ
መሆኑን ሊገነዘብ ይችላል፡፡ ነብያችን (ሱ.ወ.) እንድህ ብለዋል፡ (እኔኮ
የተላኩት መልካም ምግባርን የተሟላ ለማድረግ ነው፡፡) እውነት፣ ቃልን
ማክበር፣ አመኔታ፣ መልካም ሥራ፣ ዝምድናን መቀጠል፣ ቸርነት፣ ለጋስነት፣
ሰውን መርዳት፣ አክብሮት፣ ሰብእነት፣ በሰዎች ላይ ተንኮል ከመፈጸም
መታቀብ፣ እርዳታ የሚጠይቅን ሰው ማገዝ፣ ጭንቀትን ማቃለልና ለእንሰሳት
ርህራሄ ማድረግ የሚሉት ተግባራት በሚፈጸሙበት ቦታ ትክክለኛው
የእስልምና አላማ ተተግብሯል ማለት ይሆናል፡፡

የእስልምናን ስር መሰረት መገንዘብ፣ ገራገር የሆነውን የተልእኮውን
ምስጢር ማወቅ አጅግ የላቁ የሆኑትን አላማዎቹንና ግቦቹን በጥልቅ መረዳት
ይህንም ሁሉ ከዘመኑ አዳድስ ነገሮችና አስፈላጊነቱ ጋር አጣትሞ ገቢራዊ

ማድረግ የዘመኑን ተግዳሮቶች ለመቋቋም፣ የጸንፈኛ አሻባሪ ቡድኖችን ልገም ለመግታት፣ አፈንጋጭ እሳቦቶችን እንዳይስፋፉ ለመክበብ፣ አንድሁም ደረቅ፣ ግትርና ዝግነት ከአለቸው አዙረቶች፣ ከተሳሳተ ግንዛቤና ከጠባብነት ለመውጣት፣ ከዚያም ሰፊ፣ ቀላል፣ በጣም በሳልና ንቃት ወዳለበት ዐለም ለመግባት፣ የህዝብና የሀገርን ጥቅም ለማስከበር፣ ሰላም፣ ደህንነትና ጸጥታን፣ መረጋጋትን ለማረጋገጥ፣ ለመላ የሰው ልጅ ደስታን እውን ለማድርግ ሰፊ ሚና ያለቸውን የላቁ የሰብአዊ እሴቶችን ለማስፋፋት አመራጭ የሌለውና አንገብጋቢ ጉዳይ መሆኑ አያጠራጥርም።

ማንኛውም ሙስሊም ሊያከናውነው የሚገባ ከሆነ ተቀዳሚ ግዴታና እጅጉን አስፈላጊ ከሆኑ ተግባራት ቅድሚያ የሚሰጠው ለሰዎች ሁሉ የእስልምና መልካም ገጽታዎችን አጉልቶ ማሳየት የሚለው ጉዳይ ነው። ይህም የዓለም ህዝብ ሁሉ እስልምና የሰላም እምነትና ሰላም እንድሰፍን የሚገፋፋ ሃማኖት መሆኑን እንድንገነዘብ ነው። ሰላም ከአላህ ባሕርይ አዘል ስሞች አንድኛው ነው። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

{هُوَ السَّلَامُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ}

ትርጉሙም (እርሱ አላህ ነው። ያ ከእርሱ በቀር ሌላ አምላክ የሌለ፣ ንጉሡ ከጉድለት ሁሉ የጠራው፣ የሰላም ባለቤቱ... ነው።) ማለት ነው። የእስልምና ሰላምታ ሰላም የሚል ነው። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ላል፡

{وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا}

ትርጉሙም (ሰላምታንም ወደናንተ ላቀረበ ሰው የቅርቤቱን ሕይወት ጥቅም የምትፈልጉ ኾናችሁ ምእመን አይደለህም አትበሉ።) ማለት ነው። በጀነት የጀነት ሰዎች ሰላምታም ሰላም -የሚል- ነው። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

ትርጉሙም (መላእክትም በእነርሱ ላይ ከየደጃፉ ሁሉ ይገባሉ። ሰላም ለእናንተ ይኹን። (ይህ ምንዳ) በመታገሳችሁ ነው። የመጨረሻይቱም አገር ምን ታምር!» (ይሏቸዋል)። ማለት ነው። ነብያችን (ሶ.ወ.) ከሰግደት በኋላ በሚከተሉታ ቃላት አላህን ይጸልዩ ነበር፡

(اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ ، وَمَلَائِكَتُكَ السَّلَامُ ، وَتَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) .

ትርጉሙም(ጌታዬ ሆይ! አንተ ሰላም ነህ ሰላምም ካንተ ነው። በረከትህ በዛ አንተ የሞገስና የማክበር ባለቤት የሆንህ ጌታ።) ማለት ነው። የእስልምና ሃይማኖት የሰውን ልጅ ክብር ለማስጠበቅ ሃሜትን፣ አሉባልታን፣ መቅኝነትን፣ በቃልም ይሁን በተግባር ወይም ጣትን በመቀሰር ሰው ማንኳሰስን አጥብቆ ይጠላል። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْلًا يَمَانٍ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ}

ትርጉሙም (እናንተ ያመናችሁ ሆይ! ወንዶች ከወንዶች አይቀልዱ። ከእነርሱ የበለጡ ሊኾኑ ይከጀላልና። ሴቶችም ከሴቶች (አይሳለቁ)። ከእነርሱ የበለጡ ሊኾኑ ይከጀላልና። ነፍሶቻችሁንም አታነውሩ። በመጥፎ ስሞችም አትጠራሩ። ከእምነት በኋላ የማመጽ ስም ከፋ። ያልተጸጸተም ሰው እነዚያ እነርሱ በዳዮቹ ናቸው።) ማለት ነው።

ነብያችን (ሱ.ወ.) እንድህ ይላሉ፡ (ወደወንድሙ በቁራጭ ብረት ያመለከተ ሰው ይህን ተግባሩን እስከሚያቆም ድረስ መላእክት ይረግሙታል። የናት ያባቱ ልጅ ወንድሙም እንኳን ቢሆን።) ነብያችን (ሱ.ወ.) ፊትን መምታትን እንድሁም በፊት ላይ ትኩሳት ማድረግን ከለከለዋል። ከእለታት አንድ ቀን ነብያችን (ሱ.ወ.) አንድ ፊቱ ላይ የተተኮሰን እንሰሳ ባዩ ጊዜ (የተኮሰውን ሰው አላህ ከእዝነቱ ያርቀው አሉ።)

ነብያችን (ሱ.አ.ወ.) ስለአንድት ቀንን ጸዋሚና ሌሊትን ቋሚ ነገር ግን ጎረቤታቸን የምታሰከፋ ሴትዮ በተጤቁ ጊዜ የሰጡት መልስ (እሷ በገሀነም ውስጥ ናት።) የሚል ነበር። ነብያችን እንድህ ማለታቸው ተወርቷል፡ (በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምን ጎረቤቱን አያስከፋ። በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምን ሰው እንግዳውን ያክብር። በአላህና በመጨረሻው ቀን የሚያምን ሰው ደግን ነገር ይናገር አለዚያም ዝም ይበል።

) ይህን ቃሉን ተናገርሁኝ ለኔና ለናነተም ከአላህ ዘንድ ምህረትን እለምናለሁ።

* * *

ምስጋና ለአለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። የአላህ እዝነትና ሰላምም በነብያትና በአላህ መላክተኞች መደምደሜያ በሰይዲና ሙሐመድ በቤተሰቦቻቸውና በመላ ባልደረቦቻቸው ይውረድ።

ሙስሊም ወንድሞች

ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ገራግሩ የእስልምና እምነት አስተምህሮ፣ መልካም ስነ መግባባቶችና የላቁ እሴቶች በባልደረቦቻቸው ልብ እንድሰርጹ ከፍተኛ ጥረት ያደርጉ ነበር። በመሆኑም በመጨረሻም አነዚህ አስተምህሮዎች ከሁሉም ሰው ጋር በአላቸው ግንኙነትም ሆነ በራሳቸው የእለት ከእለት ኑሮ ጎልቶ የሚታይ የሕይወት ስርአታቸው ሆኗል። ለዚህም ነው (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ጀዕፈር ኢብን አቢ ጧሊብ ከሐበሻው ንጉስ ነጃሺ ፊት በቆሙ ጊዜ መጀመሪያ ለመግለጽና ለማብራራት የሞከሩት ከነዚህ እሴቶች ጥቂቶቹን ነበር። ሲያብራሩም እንደህ ብለዋል፡ ሕንተ ንጉስ ሆይ! እኛ ታቦት የምንገዛ፣ በክት የምንበላ፣ ዝሙት የምንፈጽም፣ ዝምድንናን የምንቆርጥ፣ ጉርብትናን ፈጽሞ የማናከብርና ከኛ ጉልበተኛው ደካማውን የሚበላ የድንቁርና ሰዎች ነበርን።

በዚህም ላይ እያለን ዘሩን፣ እውነተኛነቱን፣ ታማኝነቱን፣ ጥብቅነቱን የምናውቀውን ከኛ የሆነን መላክተኛ አላህ ወደኛ ላከ። አላህን በአንድ አምላክነቱ እንድንገዛው፣ ከሱም ሌላ ያለን እኛና አባቶቻችን እናመልከው የነበረውን ድንጋም ይሁን ጣኦት በአድ አምላክን እርግፍ አድርገን እንድንተው ጥሪ አደረጉልን። በወሬያችን እውነተኞች፣ አደራ ጠባቂዎች፣ ዘምድን ቀጣዮች፣ መልካም ጎረቤቶች እንድንሆን፣ እርም ከሆኑ ነገሮችና ደመን ከማፍሰስ እንድንታቀብ አዘዙን። ጽያፍ እንዳንናገር፣ ሀሰት እንዳናወራ፣ የሙት ልጅ ገንዘብን ያላግባብ እንዳንበላና ንጹሃንን እንዳንዘልፍ ከለከለን። አንድ አላህን በሱ ማነንም ያለማጋራት እንድናመልክ፣ ሰግደትን እንድናደርስ፣ ዘካንም እንድንሰጥ፣ ጾምንም እንድንጾም አዘዘን...

እውነተኛ ሙስሊም አይዋሸም፣ አያታልም፣ አይከዳምም። እውነተኛ ሙስሊም ማለት ሰዎችን በምላሱም ሆነ በእጁ ተንኮል የማይጎዳ ሰው ነው። እውነተኛ ምእምን ማለትም ሰዎች በደማቸው፣ በክብራቸው፣ በገንዘባቸውና በሕይወታቸው እምነት የሚጥሉበት ሰው ነው። እውነተኛ ሙስሊም ማለት ከሱ ደግ ነገርና መልካም ሥራ እንጂ ወደሰዎች የማይደርስ በመሆኑ የእስልምና ስነ ምግባር ገጽታ ጎልቶ የሚታይበት ሰው ነው።

እውነተኛን ሙስሊም ግልጽ በሆነ ማብራሪያ ለማሳወቅ ብንፈልግ ነብያችን (ሰ.ዐ.ወ.) ከሰጡት ማብራሪያ የተሻለ መግለጫ አናገኝም። እሳቸው እንደህ ብለዋል፡ (ምእምን ማን እንደሆነ ልንገራችሁን? ምእምን ማለት ሰዎች በገንዘባቸውና በሕይወታቸው እምነት የጣሉበት ሰው ነው። ሙስሊም ማለት ደግሞ ሰዎች ከእጁና ከምላሱ ተንኮል የዳኑ የሆነ ሰው ነው። ታጋይ ማለትም ለአላህ በመታዘዝ ቀጥ እንድትል ነፍሱን የታገለ ሰው ነው። ሀገሩን የተወ ስደተኛ ማለትም ኃጢአትንና ወንጀልን የተወ ሰው ነው።)

የአስልምና ሃይማኖት ተልእኮ የሰብእነት፣ የጥበብ፣ የመቻቻል፣ የርህራሄ፣ የሰፊነትና የለዘብተኝነት ተልእኮ ነው። የሚበታትን ሳይሆን የሚያሰባሰብ፣ የሚያለያይ ሳይሆን የሚዋህድ ተልእኮ ነው። አስልምና ማለት ሙሉ-በሙሉ ፍትህ፣ እዝነት፣ መቻቻል፣ ማግራትና ሰብእነት ማለት ነው። እነዚህን የላቁ የሆኑ አላማዎችን የሚያራምድ ሰው በእውነተኛ አስልምና መመሪያዎች እየተመራ ነው። ከነዚህ አላማዎች ጋር የሚፃረር ነገር የሚፈጽም ደግሞ ከትክክለኛዎቹ የአስልምና አላማዎችና ግቦች ጋር በሚጋጭ መመሪያ እየተመራ ነው።

ጌታችን ሆይ! ለመልካም ጠባይ ምራን ወደመልካም ጠባይ የሚመራ አንተ እንጂ የለምና መጥፎ ጠባይንም ከኛ አርቅልን መጥፎ ጠባይንም የሚያርቅ ካንተሌላ የለምና። አንተ አዛኝና ርህራሄ ጌታ ሆይ! ሀገራችንና ህዝባችንን ጠብቅልን አሜን።